

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Anayasa'nın 98. maddesi ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri uyarınca **Millî Eğitim Bakanı Yusuf TEKİN** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Beritan GÜNEŞ ALTIN
Mardin Milletvekili

Son dönemde Türkiye'de çeşitli üniversitelerinde öğrencilerin temel hak ve özgürlüklerinin sistematik olarak ihlal edildiği, öğrenci güvenlik birimlerinin (ÖGB) ve üniversite yönetimlerinin antidemokratik ve baskıcı uygulamaları nedeniyle öğrencilerin demokratik haklarının ağır şekilde kısıtlandığı görülmektedir. Bu insan hakları ihlalleri basın ve sosyal medya aracılığıyla kamuoyuna yansımış, üniversitelerdeki otoriterleşen yönetim anlayışı ve demokratik değerlerin erozyonu toplumsal bir endişe kaynağı haline gelmiştir. Bu kapsamda yaşanan vahim uygulamalara baktığımızda:

Öğrenci Protestolarına Müdahale ve Şiddet Uygulamaları: Son dönemde üniversitelerde öğrencilerin demokratik haklarını kullanarak gerçekleştirdikleri barışçıl protestolara sistematik müdahaleler yaşanmaktadır. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde barışçıl eylemlere katılan öğrencilere "kamu düzenini bozma" gerekçesiyle disiplin soruşturmaları açılmış, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde öğrencilerin kampüs içi yürüyüşlerinde ÖGB tarafından darp edilme ve taciz olayları yaşanmıştır. Ankara Üniversitesi'nde Ali İsmail Korkmaz anma etkinliğinde öğrencilere ÖGB şiddet uygulamış, ODTÜ'de ise protestolara polis müdahalesi gerçekleşerek öğrencilerin işkence ile gözaltına alınması gibi ciddi insan hakları ihlalleri ve devlet şiddeti uygulamaları yaşanmıştır. Boğaziçi Üniversitesi'nde Nurettin Yıldız'ın konuşmasını protesto eden öğrencilere ÖGB ve kolluk kuvvetleri tarafından şiddet uygulanmış, Galatasaray Üniversitesi'nde ise Boğaziçi'ne destek veren öğrenciler şeriatçı medeniyet kulübü üyeleri tarafından fiziksel saldırıya uğramış, okul yönetimi bu saldırıya karşı herhangi bir önlem almamıştır. Yeditepe Üniversitesi'nde Boğaziçi'ne destek eylemi yapan öğrenciler Ağaç Ev'de ablukaya alınmış, Anadolu Üniversitesi'nde ise Ekrem İmamoğlu'nun gözaltına alınmasına tepki gösteren öğrencilerin protestosu karşısında kampüs kapıları kapatılmıştır.

Öğrenci Kulüp ve Faaliyetlerinin Yasaklanması: Üniversite yönetimleri öğrencilerin sivil toplum örgütlenmesini ve demokratik katılımını engelleyecek şekilde kulüp ve faaliyetlerini keyfi gerekçelerle yasaklamaktadır. Boğaziçi Üniversitesi'nde BÜLGBTI+ kulübü hiçbir hukuki gerekçe gösterilmeden kapatılmış, Galatasaray Üniversitesi'nde LGBTİ+ kulübünün etkinliklerine yasaklar konulmuş, Kocaeli Üniversitesi'nde ise Sırrı Süreyya Önder'in film gösterimi etkinliği yasaklanmıştır. Bu uygulamalar öğrencilerin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. maddesinde güvence altına alınan örgütlenme hakkını ve ifade özgürlüğünü doğrudan ihlal etmektedir.

Öğrenci Dayanışma Alanlarına Müdahale: Öğrencilerin dayanışma ve demokratik örgütlenme alanları hedef alınarak toplumsal muhalefet bastırılmaya çalışılmaktadır. Koç Üniversitesi'nde öğrencilerin ortak kullandığı alan zincirlenerek eşyaları gasp edilmiş, İstanbul Üniversitesi'nde öğrenci çayhanesine el konulmuş, Marmara Üniversitesi'nde ise benzer şekilde öğrenci çayhanesine ÖGB müdahalesi gerçekleşmiştir. Bu müdahaleler öğrencilerin sosyal yaşam alanlarını kısıtlamanın yanı sıra kolektif dayanışmayı hedef alan politik bir baskı aracı olarak kullanılmaktadır.

Sansür ve Baskı Uygulamaları: Üniversitelerde sembolik ifade biçimlerine yönelik sistematik sansür uygulamaları ile öğrencilerin düşünce ve vicdan özgürlüğü kısıtlanmaktadır. Boğaziçi ve Koç Üniversitelerinde gökkuşağı renklerindeki boyalar zorla kaldırılmış, Hacettepe Üniversitesi'nde Ali İsmail Korkmaz silüeti silinmiş, Koç Üniversitesi'nde "Ali İsmail Korkmaz Ölümsüzdür" pankartı kaldırılmıştır. Bu uygulamalar Anayasa'nın 25. maddesinde güvence altına alınan düşünce ve kanaat özgürlüğünün açık ihlalidir ve otoriterleşen üniversite yönetimlerinin demokratik değerlere olan yaklaşımını gözler önüne sermektedir.

Gerekçesiz kararlarla öğrencilerinin dayanışmalarını engellemek, bir korku iklimi yaratmak için çok sayıda üniversitede yüzlerce öğrenciye disiplin soruşturmaları başlatılmıştır. Koç Üniversitesi, Gebze Teknik Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Yeditepe Üniversitesi, Galatasaray Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesinde öğrenciler açıkça okullarından uzaklaştırılmakla tehdit edilmektedir.

Yaşanan bu vahim uygulamalar, Anayasa'nın 10., 25., 26., 27., 33. ve 34. maddelerinde güvence altına alınan eşitlik, düşünce ve kanaat hürriyeti, ifade ve yayın hürriyeti, bilim ve sanat hürriyeti, dernek kurma hürriyeti ile toplantı ve gösteri yürüyüşü haklarının sistematik ihlalidir. Bu hakların kullanımına yönelik kısıtlamalar, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 3.

maddesinde belirtilen üniversitelerin özerk kurumlar olduğu ilkesi ile de çelişmektedir. Ayrıca Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8., 9., 10. ve 11. maddelerinde tanımlanan özel yaşama saygı, düşünce, vicdan ve din özgürlüğü, ifade özgürlüğü ve örgütlenme özgürlüğü hakları da ağır şekilde ihlal edilmektedir. ÖGB'nin şiddet uygulamaları ve üniversite yönetimlerinin baskıcı tutumları, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 109. maddesinde düzenlenen "kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma" ve 257. maddesinde düzenlenen "görevi kötüye kullanma" suçları kapsamında değerlendirilebilecek eylemler içermektedir.

Bu Bağlamda;

1. 2024-2025 eğitim-öğretim yılında üniversitelerde öğrencilere yönelik açılan disiplin soruşturmalarının kaçınılmaz demokratik hakların kullanımını gerekçesiyle başlatılmış olup, bu uygulamaların öğrencilerin anayasal haklarını kullanmalarını caydırma amacı taşıdığı değerlendirilmekte midir?
2. ÖGB personelinin öğrencilere yönelik şiddet uygulamalarına ilişkin alınan şikayetler, personelin eğitimi ve denetimi, insan hakları ihlali yapan personelin cezalandırılması konularında hangi kapsamlı tedbirler alınmakta ve bu tedbirlerin uygulanması hangi zaman çizelgesi içerisinde gerçekleştirilecektir?
3. Üniversitelerde öğrenci kulüp ve topluluk faaliyetlerinin yasaklanmasında uygulanan kriterler objektif midir ve bu yasakları önleyecek yasal düzenlemeler öğrencilerin demokratik katılımını nasıl güçlendirecektir?
4. Öğrencilerin barışçıl protesto haklarının korunması için üniversite yönetimlerine verilen yönergelerin uygulanması nasıl denetlenmekte ve bu yönergelere uymayan yöneticiler hakkında hangi yaptırımlar uygulanmaktadır?
5. Kampüs içerisinde kolluk kuvvetlerinin çağırılması hangi kriterlere göre yapılmakta olup, bu uygulamanın öğrenci protestolarını bastırmak amacı taşıdığı değerlendirilmekte midir?
6. Üniversite yönetimlerinin öğrenci haklarını ihlal eden kararlarına karşı öğrencilerin başvurabileceği etkili ve bağımsız denetim mekanizmaları mevcut mudur ve bu mekanizmalar güçlendirilecek midir?
7. Öğrencilerin ifade özgürlüğü ve örgütlenme hakkının korunması için YÖK düzeyinde yapılması öngörülen düzenlemeler hangi içerikte olacak ve ne zaman yürürlüğe girecektir?

8. LGBTİ+ öğrencilerin haklarının korunması ve bu öğrencilere yönelik ayrımcılığın önlenmesi konusunda alınacak özel tedbirler nelerdir?
9. Üniversitelerde öğrenci dayanışma alanlarının korunması için hangi güvenceler sağlanacak olup, bu alanlara yapılan keyfi müdahalelerin önlenmesi amacıyla hangi yasal düzenlemeler yapılacaktır?
10. Anayasa'nın 10., 25., 26., 27., 33. ve 34. Maddeleri ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesince güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklerin üniversitelerde etkin şekilde korunması için hangi somut adımlar atılacak ve bu hakları ihlal eden üniversite yöneticileri hakkında hangi yaptırımlar uygulanacaktır?